



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กับ กลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 10 กิจกรรม แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทั้ง 10 กิจกรรม ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ก. ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ และหลักการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จากหนังสือ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง

ข. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติความเชื่อมั่นในตนเอง และแนวทางในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นเนื้อหาในการสร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยยึดลักษณะความเชื่อมั่นในตนเอง 5 ด้าน เป็น

วัตถุประสงค์ในการสร้างกิจกรรมมีดังนี้

1. ด้านความมั่นคงทางจิตใจ
 - 1.1 ไม่เชื่อคนอื่นโดยไร้เหตุผล
 - 1.2 ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์
 - 1.3 ไม่หงุดหงิด วิตกกังวล
 - 1.4 ไม่ทำตามความคิดเห็นของผู้ได้ง่าย ๆ
 - 1.5 มีเหตุผลเป็นของตนเอง
 - 1.6 เชื่อว่าตนจะพบความสำเร็จ
2. ด้านการกล้าแสดงออก
 - 2.1 ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ ไม่ลังเล
 - 2.2 ชักถาม และยอมรับในสิ่งที่ตนยังไม่เข้าใจ
 - 2.3 พูด บรรยาย อธิบาย เล่าเรื่อง หน้าชั้นเรียนโดยไม่รีรอ
 - 2.4 พูดแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล
 - 2.5 ต้องการทำอะไรด้วยตนเอง
 - 2.6 มีความกระตือรือร้น ไม่สะทกสะท้านต่อเหตุการณ์และบุคคล
 - 2.7 ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า ไม่หวาดผวา
 - 2.8 สนทนา และบุคคลอื่น ในขณะที่พูด หรือตอบคำถาม
 - 2.9 กระฉับกระเฉง ว่องไว คล่องตัว
3. ด้านการกล้าตัดสินใจ
 - 3.1 ตัดสินใจโดยไม่ลังเล
 - 3.2 ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่พึ่งพาความคิดของผู้อื่นตลอดเวลา
 - 3.3 รอบคอบมีแผนงาน
 - 3.4 แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
 - 3.5 กล้าเสี่ยง
 - 3.6 สนุกต่อการตัดสินใจ และวางแผน

4. ด้านการกล้าเผชิญความจริง
 - 4.1 ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
 - 4.2 พอใจในสภาพของตน ไม่มีมก้อย
 - 4.3 ภูมิใจในงานที่ทำ และสังคมที่ตนอยู่
 - 4.4 รับผิดชอบในผลงานของตน
 - 4.5 มานะ พยายาม และอดทน
5. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 5.1 หาแนวทางของตนเอง
 - 5.2 ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
 - 5.3 พอใจกับการแก้ปัญหาด้วยตนเอง
 - 5.4 รักความเป็นอิสระ

ค. สร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ตามหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จำนวน 10 กิจกรรม คือ

- กิจกรรมที่ 1. สัมพันธภาพ : สร้างความคุ้นเคย
- กิจกรรมที่ 2. หมอกุ : ความมั่นคงทางจิตใจ
- กิจกรรมที่ 3. ไตร่ตรอง : ความมีเหตุผล
- กิจกรรมที่ 4. อะไรเอ๋อ : กล้าพูด
- กิจกรรมที่ 5. ตายแม่-แม่แล้ว : การกล้าแสดงออก
- กิจกรรมที่ 6. ว่องไว : การตัดสินใจ
- กิจกรรมที่ 7. เกมยิงเรือ : การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- กิจกรรมที่ 8. ตึกตายอดรัก : การกล้าเผชิญความจริง
- กิจกรรมที่ 9. บำเพ็ญประโยชน์ : การกล้ารับผิดชอบ
- กิจกรรมที่ 10. นักข่าว : ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ง. นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เมื่อผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ประมวลข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมความดี จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .86 มาปรับปรุงใช้โดยได้รับความกรุณาจากท่านศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล เป็นผู้ตรวจแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดประเสริฐสุทธาวาส เขตราชบุรีมูรณะ จำนวน 30 คน ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแต่ละข้อจะมีระดับคะแนน 2, 1 และ 0 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$L = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ L = สัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

n = จำนวนข้อสอบ

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการสอบทั้งหมด

3. แบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเทคนิคและวิธีสร้างจากหนังสือของบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2527 : 180 - 183) หนังสือของ สุภาพ วาดเขียน (2525 : 34-35) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง

3.2 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมโดยยึดลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมั่นใจทั้ง 5 ด้าน โดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

90- 120 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุด=ระดับ 3

60- 89 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองมาก= ระดับ 2

30- 59 คะแนน หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองน้อย= ระดับ 1.

แล้วนำแบบประเมินพฤติกรรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนวัดแจ้งร้อน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยสุ่มมา จำนวน 2 ท่าน

3.3 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมมาหาค่าความเที่ยงของการประเมินด้วยค่าสัมประสิทธิ์ ของ สก็อต (Scott's Coefficient) จากสูตร

$$\Pi = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

Π = ค่าความเที่ยงของการสังเกต

P_o = สัดส่วนของความสอดคล้องของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน หาได้จากผลต่างระหว่าง 1.00 และค่าผลรวมของผลต่างระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

P_e = สัดส่วนของความสอดคล้องที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน

หาได้จากสัดส่วนของคะแนนของพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุด และรองลงมาโดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่า ทั้งสองมายกกำลังรวมกัน

ค่าความเที่ยงที่ได้จากการสังเกตในการคำนวณนี้เท่ากับ 0.89

(วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 148 - 149)

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 246 คน จากโรงเรียนวัดแจรงร้อน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ บริเวณชานเมือง นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน บิคามารคามืออาชีพรับจ้างทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่ได้จากประชากรดังกล่าวจำนวน 60 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. โดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.1 จัดแบ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสูง คือ ระดับคะแนน 4
 กลุ่มปานกลาง ระดับคะแนน 2-3
 กลุ่มต่ำ ระดับคะแนน 0-1
 - 1.2 ให้นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ตอบแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.3 นำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองมาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือกที่กำหนดไว้
 - 1.4 เรียงลำดับคะแนนของแบบทดสอบ จากสูงลงมาหาค่า แล้วคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 86 คน

2. โดยการให้ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาประเมินพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง .

2.1 ส่งแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองให้ครูประจำชั้น ประถมปีที่ 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5, 5/6, และ 5/7 ประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนในห้องตามรายการพฤติกรรม และเกณฑ์ที่กำหนดให้ โดยแยกเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ได้จำนวน 63 คน

2.2 ส่งแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองให้ครูประจำวิชา จำนวน 2 ท่าน ประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5, 5/6, และ 5/7 โดยประเมินตามรายการพฤติกรรม และเกณฑ์ที่กำหนดให้เช่นเดียวกับครูประจำชั้น ได้จำนวน 71 คน

3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณา คะแนนที่ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ ที่ 25 จากการทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และระดับคะแนน 1 จากการประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง โดยครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ได้จำนวน 60 คน

4. จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัยจับคู่นักเรียนตามคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แยกออกเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน ปานกลาง 10 คน และต่ำ 10 คน

5. ผู้วิจัยทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 10 กิจกรรมกับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนรู้จากสิ่งแวดลอมปกติ

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองผู้วิจัยเก็บคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จากการทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และจากการประเมินความเชื่อมั่นในตนเองโดยครูเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. จัดทำตารางการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองโดยใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ใช้เวลาหลังจากที่นักเรียนเลิกเรียนแล้วระหว่าง เวลา 15.30 น. ถึง 16.30 น. สัปดาห์ละ 3 ครั้ง คือในวัน จันทร์ วันพุธ วันศุกร์ ระยะเวลาทำการทดลอง ระหว่างวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2530 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2530 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของกลุ่มทดลอง

วัน	เวลา	กิจกรรม
วันจันทร์ที่ 16 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	สัมพันธ์ภาพ: สร้างความคุ้นเคย
วันพุธที่ 18 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	หมอดู: ความมั่นคงทางจิตใจ
วันศุกร์ที่ 20 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	ไตร่ตรอง: ความมีเหตุผล
วันจันทร์ที่ 23 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	อะไรเอ๋ย: กล้าพูด
วันพุธที่ 25 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	ตายแม่-แม่แล้ว: การกล้าแสดงออก
วันศุกร์ที่ 27 ก.พ.2530	15.30-16.30น.	ว่องไว: การตัดสินใจ
วันจันทร์ 2 มี.ค.2530	15.30-16.30น.	เกมยิงเรือ: การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
วันพุธที่ 4 มี.ค.2530	15.30-16.30น.	คู่กตายนครัก: การกล้าเผชิญความจริง
วันศุกร์ที่ 6 มี.ค.2530	15.30-16.30น.	บำเพ็ญประโยชน์: การกล้ารับผิดชอบ
วันจันทร์ที่ 9 มี.ค.2530	15.30-16.30น.	นักข่าว: ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้กับกลุ่มทดลองตามวัน และเวลาที่กำหนดไว้ โดยทำตามขั้นตอนของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่สร้างขึ้น สำหรับกลุ่มควบคุมให้เรียนรู้จากสิ่งแวดลอมตามปกติ

4. เมื่อทำการทดลองครบ 30 คาบ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองอีกครั้งหนึ่ง (Post-test) โดยทำการทดสอบในวันที่ 16 มีนาคม 2530 เวลา 15.30-16.30 น.

5. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรมให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนทั้งที่เป็นนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post+test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test) จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

(ประคอง กรรณสูต 2525 : 121)

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test)

จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

(ประคอง กรรณสูต 2525 : 121)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มเดียวกัน โดยการสอบค่าที (t-test)

จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 121)

4. เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการของความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำในกลุ่มทดลอง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

จากสูตร

$$F = \frac{MS_a}{MS_w}$$

(ประกอบ กรรณสูตร 2523 : 197)

5. การทดสอบความมีนัยสำคัญในงานวิจัยนี้ ทดสอบที่ระดับ .05